

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Bidragsbrott och underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen - en utvärdering (SOU 2018:14)

(Fi2018/00930/RS)

Kronofogden välkomnar de ändringar som föreslås i bidragsbrottslagen (2007:612) och lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Bidragsbrottslagens tillämpningsområde (avsnitt 8.1.2, 8.1.5 och 11.1)

Kronofogden tillstyrker den utvidgning av tillämpningsområdet för bidragsbrottslagen som föreslås och har inte något att erinra mot att lönegarantibedrägerier också i fortsättningen ska handläggas enligt brottsbalkens bestämmelser om bedrägeri.

Underrättelseskyldigheten vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen utvidgas (avsnitt 8.2.1 och 11.2)

Kronofogden tillstyrker att underrättelseskyldigheten ska utvidgas. Detta då det är angeläget att de myndigheter som omfattas av lagen om underrättelseskyldighet får rätt att med stöd av en särskild sekretessbrytande bestämmelse lämna uppgifter till Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller kommunen också när utbetalningarna avser viss enskild person, men sker till t.ex. en arbetsgivare eller en vårdgivare.

Åtgärder för att göra underrättelseskyldigheten mer effektiv (avsnitt 8.2.2)

Kronofogden ser positivt på förslaget om att ge Försäkringskassan i uppdrag att ta fram myndighetsgemensamma rutiner för hur uppgiftslämnandet kan ske med hjälp av befintliga elektroniska säkerhetslösningar. Det gäller också förslaget om en modell för återkoppling till de myndigheter som omfattas av lagen om underrättelseskyldighet.

Kronofogden vill tillägga följande vad gäller kartläggningen av arbetet mot bidragsbrott och förekomsten av lönegarantibedrägerier.

En kartläggning av arbetet mot bidragsbrott (avsnitt 5.2)

Det bör tilläggas att Kronofogden inom specialverkställigheten, verkställigheten i allmänhet, skuldsaneringen och konkurstillsynen kan göra iakttagelser om

felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Vidare sker det vid olika former av myndighetssamverkan ett kunskapsutbyte mellan Kronofogden och Försäkringskassan samt Arbetsförmedlingen. Detta i synnerhet som kvarstad i flera fall verkställt avseende målsägandeanspråk i brottmål som gällt omfattande bedrägerier riktade mot dessa myndigheter. Det ska även tilläggas att Kronofogden under år 2017 lämnat 79 underrättelser om misstänkta felaktiga utbetalningar och 32 underrättelser per den 1 maj i år.

Utbetalningar av lönegaranti vid konkurs och företagsrekonstruktion (s. 254)

Kronofogden vill särskilt peka på att utbetalningen av statlig lönegaranti gäller mycket stora belopp. Dessutom finns det misstankar om systematisk brottslighet och flera personer har också dömts för grovt bedrägeri sedan lönegaranti utbetalats utan att personerna varit berättigade till detta. I en rapport från 2011 Missbruk av statlig lönegaranti som tagits fram av Länsstyrelsen i Stockholm, Skatteverket, Försäkringskassan, Ekobrottsmyndigheten och Kronofogden representerad av Tillsynsmyndigheten i konkurser har missbruket uppskattats till 7-10 % av utbetalat belopp. Vidare har Utredningen om organiserad och systematisk brottslighet mot välfärden konstaterat att lönegarantisystemet är utsatt för brottsliga angrepp, se SOU 2017:37 s. 255 och 384. Det ska här tilläggas att under senare år har följande belopp utbetalats från den statliga lönegarantin vid konkurs och företagsrekonstruktion.

År	Konkurs	Företagsrekonstruktion	Sammanlagt
2015	1,309 356 mdr kr	215 564 mnkr	1,524 920 mdr kr
2016	1,193 246 mdr kr	607 878 mnkr	1,801 124 mdr kr
2017	1,250 364 mdr kr	305 800 mnkr	1,556 164 mdr kr

Då miljardebopp årligen utbetalas från den statliga lönegarantin innebär det, även om brottsligheten räknat i procent av utbetalade belopp inte är särskilt högt, att mycket stora belopp utbetalas på oriktiga grunder. Till detta kommer att lönegarantibedrägerier sker med hjälp av osanna kontrolluppgifter och falska eller osanna anställningsavtal och lönespecifikationer. Det är alltså samma brottsverktyg som de som används vid bl.a. assistansbedrägerier. Vidare bör det noteras att det finns exempel på att samma personer återkommit i flera konkurser med krav på lönegaranti utan att ha varit anställda i något av dessa företag.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad biträdande rikskronofogde efter föredragning av verksjuristen Ann-Marie Ahlqvist. I den slutliga handläggningen har också rättschefen Ulrika Lindén deltagit.

Cecilia Hegethorn Mogensen

Ann-Marie Ahlqvist